

Yttrande till inriktningsärende 2027–2029

Bygglövs- och tillsynsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Nämndspecifik omvärldsanalys	3
Konsekvenser av nämndens ekonomiska ramar i inriktningsärendet	3
Investeringar	5
Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning	5
Ny modell för kommunövergripande målbedömning och sammanslagning av mål under ekologisk hållbarhet	5
Eventuella förslag till ändrade taxor och avgifter	6

Bilagor

Bilaga 1: HKF 2200 Taxa för bygglovsverksamhet 2027

Bilaga 2: HKF 2230 Taxa för geografisk information samt kart- och mättjänster

Bilaga 3: HKF 4210 Taxa för bygglovs- och tillsynsnämndens verksamhet enligt miljöbalken

Bilaga 4: HKF 4230 Taxa för bygglovs- och tillsynsnämndens offentliga kontroll inom livsmedels- och foderlagstifningen

Bilaga 5: HKF 4250 Taxa för bygglovs- och tillsynsnämndens verksamhet enligt alkohollagen mm

Bilaga 6: Förslag till taxeändringar inom bygglovs- och tillsynsnämndens verksamhetsområde

Bilaga 7: PDF av Excel yttrande Inriktningsärendet 2027

Sammanfattning

Bygglövs- och tillsynsnämndens verksamhet påverkas i hög grad av förändringar i lagstiftning och konjunktur. De förändringar i plan- och bygglagen som trädde i kraft den 1 december 2025 har inneburit att delar av verksamheten gått från förhandskontroll till efterhandskontroll samtidigt som vissa avgiftsfinansierade moment har tagits bort. Det är ännu för tidigt att fullt ut bedöma de långsiktiga ekonomiska konsekvenserna av reformen.

Nämndens totala budgeterade kostnader 2026 uppgår till 125,8 mnkr. Dessa finansieras genom 69 mnkr i kommunanslag (budgetram) och 56,7 mnkr i intäkter, varav taxeintäkter utgör den absolut största delen. Enligt Inriktningsärendet 2027 får nämnden en total ramhöjning på 0,1 mnkr. Den särskilda satsningen på 0,5 mnkr för kvalitetssäkring av fastighetsgränser upphör från 2027, men nämnden erhåller 0,6 mnkr i lönekomensation och 0,2 för volymuppräknning. PO-kostnaden förväntas minska med 0,2 mnkr varför nämndens ram minskas med samma summa.

Nämnden kommer enligt Inriktningsärendet 2027 få 5 mnkr i investeringsmedel för ett nytt geodatasystem.

Nämndspecifik omvärldsanalys

Bygglövs- och tillsynsnämndens verksamhet påverkas i hög grad av förändringar i lagstiftning och konjunktur. De förändringar i plan- och bygglagen som trädde i kraft den 1 december 2025 har inneburit att delar av verksamheten gått från förhandskontroll till efterhandskontroll samtidigt som vissa avgiftsfinansierade moment har tagits bort. Det är ännu för tidigt att fullt ut bedöma de långsiktiga ekonomiska konsekvenserna av reformen.

Nämndens verksamhet är till stor del intäktsfinansierad och påverkas därför av konjunkturen och utvecklingen inom byggsektorn. De senaste årens svaga byggkonjunktur har medfört lägre intäkter och ställer fortsatt krav på anpassning och effektivisering.

Det utökade straffrättsliga tjänstemannaansvaret som trädde i kraft den 1 augusti 2026 innebär ökade krav på rättssäkerhet, dokumentation, intern kontroll och kompetensutveckling, vilket kan påverka resursbehov och arbetssätt inom flera verksamhetsområden.

Konsekvenser av nämndens ekonomiska ramar i inriktningsärendet

Nämndens totala budgeterade kostnader 2026 uppgår till 125,8 mnkr. Dessa finansieras genom 69 mnkr i kommunanslag (budgetram) och 56,7 mnkr i intäkter, varav taxeintäkter utgör den absolut största delen. De senaste årens lågkonjunktur, som särskilt har drabbat byggbranschen, har påverkat bygglövs- och tillsynsnämndens verksamhet. Hittills har nämnden lyckats anpassa kostnaderna till de minskade intäkterna.

93,1 mnkr av kostnaderna utgörs av personalkostnader, vilket är den enskilt största budgetposten. Detta innebär att framtida ekonomiska anpassningar i första hand behöver hanteras genom fortsatt effektivisering, prioritering och utveckling av arbetssätt. Förändringar i konjunkturen och lagar har stor påverkan på nämndens förutsättningar att ha en budget i balans.

Enligt Inriktningsärendet 2027 får nämnden en total ramhöjning på 0,1 mnkr. Den särskilda satsningen på 0,5 mnkr för kvalitetssäkring av fastighetsgränser upphör från 2027, men nämnden erhåller 0,6 mnkr i lönekomensation och 0,2 för volymuppräknning. PO-kostnaden förväntas minska med 0,2 mnkr varför nämndens ram minskas med samma summa.

Bygglövs- och tillsynsnämnden bedömer att de preliminära ekonomiska ramarna i huvudsak ger förutsättningar att bedriva verksamheten med bibehållen kvalitet. Nedan lyfter nämnden dock ett antal insatser som inte kan genomföras i den takt som tidigare planerats.

Den ramhöjning som nämnden tillfördes inför 2026 till följd av förändringarna i plan- och bygglagen har varit viktig för att hantera de förändrade ekonomiska förutsättningarna och möjliggjort en anpassning till de minskade intäkter som lagändringarna medfört. Under 2027 kommer effekterna av lagändringarna och den nya

finansieringsmodellen kunna följas upp närmare, vilket ger bättre förutsättningar att bedöma det långsiktiga resursbehovet.

Nämnden fortsätter arbetet med effektiviseringar och digitalisering. Införandet av AI-stöd inom bygglovsverksamheten bedöms successivt kunna frigöra kapacitet, bidra till effektivare arbetssätt och stödja en långsiktigt hållbar kostnadsutveckling.

Om förutsättningarna förändras kan det även bli aktuellt att se över servicenivåer och prioriteringar inom verksamheten, vilket kan påverka handläggningstider och omfattningen av rådgivning och stöd till invånare och företag.

Nämnden erhåller 0,6 mnkr motsvarande 1,5 procent i lönekomensation. Den faktiska lönenivån 2027 är svår att förutse men det som överstiger 1,5 procent behöver hanteras genom fortsatta effektiviseringar och besparingar.

Arbetslivskriminalitet och välfärdsbrott

Inför 2025 lyfte nämnden behovet av att förstärka samordningen av arbetet mot arbetslivskriminalitet och välfärdsbrott och erhöll då en ramhöjning på 1,2 mnkr för arbetet mot välfärdsbrottslighet. Till 2026 erhöll nämnden ytterligare 0,75 mnkr för arbetet mot livsmedelsfusk.

I takt med att samverkan fördjupas och kunskapen inom området ökar, identifieras fler ärenden där samordnade tillsynsinsatser är motiverade. Detta innebär att behovet av sådana insatser ökar framöver. I nuläget bedrivs den operativa samordnade tillsynen inom ramen för ordinarie handläggares uppdrag, parallellt med bygglovs- och tillsynsärenden. Detta arbetssätt bedöms på sikt inte vara hållbart då det riskerar att påverka handläggningstider, prioriteringar och kvalitet i kärnverksamheten. Arbetet skulle framöver behöva förstärkas med två heltidstjänster, motsvarande 1,5 mnkr, för att säkerställa en effektiv tillsyn.

Kommunerna förväntas ta ett stort operativt ansvar i arbetet mot välfärdsbrottslighet, samtidigt som förutsättningarna för kostnadstäckning är mycket begränsade. Om inte lagstiftningen förändras på ett sätt som möjliggör bättre kostnadstäckning riskerar tillsynsarbetet inte kunna bedrivas i tillräcklig omfattning, vilket försvagar samhällets samlade förmåga att motverka välfärdsbrottslighet.

Fortsatt satsning på att kvalitetssäkra fastighetsgränser

Under 2025 har förvaltningen etablerat ett metodiskt arbetssätt för inventering och kvalitetssäkring av kommunens fastighetsgränser. Med start 2027 ska samhällsbyggnadsavdelningen vid kommunstyrelsens förvaltning, i samarbete med miljö- och bygglovsförvaltningen, påbörja digitaliseringen av kommunens lagakraftvunna detaljplaner. Kvalitetssäkringen av fastighetsgränserna utgör en central förutsättning för att digitaliseringsarbetet ska kunna genomföras och för att de digitaliserade detaljplanerna ska få full funktionalitet och användbarhet.

Kvalitetssäkring av fastighetsgränser och digitalisering av detaljplaner utgör grundläggande pusselbitar för ett obrutet informationsflöde från planering till förvaltning. Med digitala samhällsbyggnadsdata får invånare och företagare bättre service då information om kommunens markinnehav kommer att finnas tillgänglig i olika typer av tjänster och kanaler.

Kvalitetssäkrade fastighetsgränser leder till en ökad rättssäkerhet. Denna insats bidrar även direkt till ökat genomförande av kommunens detaljplaner och till effektivare bygglovshandläggning, exploatering och förvaltning av kommunens mark.

Inom ramen för Mål och budget 2025–2027 erhöll nämnden 0,55 mnkr årligen för perioden 2025–2027 för kvalitetssäkring av fastighetsgränser. I Mål och budget 2026–2028 tillfördes nämnden ytterligare 0,5 mnkr som en engångssumma för 2026. Den senaste budgetförstärkningen avser de utökade behov av fastighetsarkivforskning som inte beaktades i de ursprungliga beräkningarna från 2025. När den särskilda satsningen upphör kommer arbetet ta längre tid att färdigställa.

Obruten digital samhällsbyggnadsprocess

Regeringen har gett Boverket, Lantmäteriet, länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Riksarkivet och Trafikverket i uppdrag att 2026–2030 fortsätta etableringen av en obruten digital samhällsbyggnadsprocess. Arbetet omfattar bland annat digitala detaljplaner och kvalitetssäkring av fastighetsgränser.

Med utgångspunkt i de nationella målen inledde Huddinge kommun redan 2023 en insats för att etablera ett strukturerat arbetssätt som stödjer en obruten digital samhällsbyggnadsprocess.

I ett första steg bedrevs insatsen som ett huvudprojekt med ett antal utpekade delprojekt med medverkan av

miljö- och bygglovsförvaltningen samt digitaliseringsavdelningen och samhällsbyggnadsavdelningen vid kommunstyrelsens förvaltning.

Projektet avslutades i mars 2026 varvid en utvecklingstrappa för de kommande fyra åren samt en förvaltningsorganisation fastställdes.

För att upprätthålla arbetets framdrift är det nödvändigt att säkerställa tillgången till en öronmärkt central budget avsedd för genomförandet av de aktiviteter som ingår i utvecklingstrappan, annars riskerar genomförandet av de planerade aktiviteterna att fördröjas eller begränsas.

För utvecklingstrappan 2026 har insatsen tillförts en särskilt avsatt central budget om 2 mnkr, som reserverade medel, avsedd att möjliggöra genomförandet av de planerade aktiviteterna. I Mål och budget 2026-2028 finns 2 mnkr/år i reserverade medel även för 2027 och 2028, men dessa återfinns inte i Inriktningsärendet 2027. En motsvarande budgetram bedöms vara ändamålsenlig även för de planerade insatserna under 2027 och 2028.

Kosttillskott i e-handel, material i kontakt med livsmedel (FCM) och animaliska biprodukter (ABP)

Det finns lagkrav kopplade till kontroll av kosttillskott i e-handel, material i kontakt med livsmedel och animaliska biprodukter. För kosttillskott förekommer vilseledande marknadsföring, bristande ålderskontroll och bristfällig information om innehåll, vilket medför risk för överdosering, toxisk verkan i kombination med läkemedel och att otillåtna ämnen såsom tungmetaller och hormonstörande ämnen sprids och konsumeras. För material i kontakt med livsmedel finns risker kopplade till förpackningar, ytor för tillredning och verktyg. Riskbilden omfattar olämpliga material och kemisk migrering (överföring) av hälsoskadliga ämnen.

För att kommunen ska kunna ta sitt kontrollansvar skulle behovet av kontroll behöva inventeras i ett förberedande arbete för att kunna fastställa omfattningen och för att planera kontroll och tillsyn. Inventeringen bedöms motsvara 50 procent av en heltidstjänst under sammanlagt ett år, 0,4 mnkr, vilket inte går att avgiftsfinansiera. Kommunen kommer inte att kunna ta sitt kontrollansvar förrän inventeringen är genomförd.

Investeringar

Under 2027/2028 löper avtalet ut för kommunens nuvarande geodataproduktion, webbkarta med tillhörande lösning för öppna och delade data samt system för hantering av kommunens vägdata. Nämnden har undersökt och utvärderat ett antal alternativa vägval baserat på Huddinges storlek, behov och ambitioner framåt. Bedömningen är att behovet är en större lösning än kommunens nuvarande med potential att kunna erbjuda mervärde inom ett större område än vad nuvarande lösning har kapacitet för. Enligt Inriktningsärendet 2027 föreslås nämnden tilldelas de 5 mnkr i investeringsmedel som behövs för detta. Nämnden ser positivt på detta. Avskrivningskostnaden, som totalt blir cirka 0,7 mnkr årligen i sju år, bör belasta även kommunstyrelsens berörda verksamheter. Bygglövs- och tillsynsnämnden behöver från 2028 kompensation för sin del av avskrivningskostnaden.

Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning

Bygglövs- och tillsynsnämnden har inga särskilda synpunkter på plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning, men vill framhålla att arbetet med kvalitetssäkring av fastighetsgränser och digitalisering av detaljplaner är viktiga förutsättningar för ett effektivt genomförande av samhällsbyggnadsprocessen och för utvecklingen av digitala tjänster för invånare och företag.

Ny modell för kommunövergripande målbedömning och sammanslagning av mål under ekologisk hållbarhet

Bygglövs- och tillsynsnämnden ser positivt på den nya modellen för kommunövergripande målbedömning och på sammanslagningen av mål under ekologisk hållbarhet.

Eventuella förslag till ändrade taxor och avgifter

Bygglovstaxan ska baseras på en självkostnadsprincip. Den taxa som Huddinge kommun tillämpar bygger på att avgifter tas ut baserat på en medelhandläggningstid, för ett antal typärenden, som multipliceras med en timkostnad. Timkostnaden innefattar kostnader för löner med sociala avgifter, arkiv, programvara och IT-system, lokaler med mera.

De föreslagna förändringarna bedöms sammantaget inte medföra några större ekonomiska konsekvenser för nämnden. Merparten av justeringarna består av förtydliganden och mindre anpassningar av taxans utformning.

Den huvudsakliga förändringen innebär ett förtydligande att ordinarie taxetabeller ska tillämpas även när en sökande väljer att ansöka om ett frivilligt lov. Ett frivilligt lov innebär att nämnden genomför en fullständig prövning enligt plan- och bygglagen, och det är därför rimligt att avgift tas ut motsvarande den arbetsinsats som prövningen kräver. Syftet är att säkerställa att den som begär en sådan prövning också står för kostnaden, i enlighet med taxans grundläggande principer.

Därutöver har vissa enskilda avgiftsposter justerats för att bättre överensstämja med självkostnadsprincipen. Exempelvis har avgiften för anläggande av större parkeringsytor setts över, då den tidigare taxan i vissa fall kunde ge ett orimligt högt avgiftsuttag i förhållande till handläggningsinsatsen.

Sammantaget bedöms förändringarna främst bidra till en mer rättvis och ändamålsenlig tillämpning av taxan, utan att innebära några betydande förändringar av nämndens totala intäkter.

I taxan för geografisk information samt kart- och mättjänster föreslås avgiften för utstakning och lägeskontroll ändras från fast avgift till timdebitering. Då tidsåtgången varierar betydligt mellan olika ärenden bedöms timdebitering ge en mer rättvis och kostnadsriktig avgift för den enskilde.

Föreslagna ändringar i övriga taxor bedöms inte påverka budgeten nämnvärt.